

Kaitseministri käskkirja „Toetuse andmise tingimused kaitsetööstuspargi baastaristu rajamiseks“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

Käskkirja eelnõu (edaspidi ka *eelnõu*) kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 ja 4 alusel ja on kooskõlas sama seaduse § 4 lõike 3 alusel kinnitatud meetmete nimekirjaga.

Käskkirjaga reguleeritakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi (a)(vii) „Tööstussuutlikkuse suurendamine kaitsevõime edendamiseks, seades esikohale kahesuguse kasutusega võimed“ raames toetatava meetme 21.1.6.3 „Kaitsetööstuspargi baastaristu“ sekkumise 21.1.6.3.1 „Kaitsetööstuspargi baastaristu“ toetuse andmise tingimusi.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kaitseministeeriumi kaitse-eelarve osakonna välisvahendite nõunik Andres Võrang (e-post andres.vorang@kaitseministeerium.ee) ja kaitse-eelarve osakonna välisvahendite valdkonna juht Keit Kaadu (e-post keit.kaadu@kaitseministeerium.ee). Käskkirja eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas Kaitseministeeriumi õigusosakond (e-post oigusloome@kaitseministeerium.ee).

2. Käskkirja eesmärk, vastavus teistele meetmetele ja põhjendatus

Käskkirja eesmärk on kehtestada toetuse andmise tingimused ja kord, määrata sõjaväelinnaku rajamisega seotud toetatavate tegevuste elluviija ning kirjeldada toetatavaid tegevusi, nende eesmärki, sihtrühma, ajakava, eelarvet, sihttasemeid ja mõju horisontaalsetele teemadele. Samuti sätestab eelnõu tegevuste abikõlblikkuse perioodi, rakendamise loogika (kuludest sõltumatu rahastamine – FNLC), toetuse maksmise põhimõtted, finantskorrektsioonide tegemise ja aruandluse korra ning elluviija kohustused ja muud sõjaväelinnaku rajamiseks vajalikud tingimused.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 7 lõikele 1 on käskkirjaga kinnitatud projekti kooskõla hinnatud seirekomisjoni kinnitatud üldiste valikukriteeriumide alusel. Käskkirja eelnõu koostamisel on hinnatud projekti vastavust nimetatud kriteeriumidele ning põhjendatud selle vastavust järgmistes aspektides.

2.1. Projekti vastavus valdkondlikele arengukavadele ning mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele

Käskkirjaga reguleeritav projekt on kooskõlas ka Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukavaga 2025–2028 (edaspidi *KMAK 2025–2028*), mis määratleb valitsemisala eesmärgid ning nende saavutamiseks vajalikud ressursid. Arengukava lähtub riigikaitse arengukavast, Kaitseväge juhataja sõjalisest nõuandest, NATO kaitseplaneerimise protsessis Eestile seatud võime-eesmärkidest ning riigi eelarvestrateegiast. KMAK 2025–2028 kohaselt keskendutakse relvastuse ja laskemoona hankimisele, varude tagamisele ning sõjalise taristu arendamisele.

Kaitsetööstuspargi rajamine loob selleks vajaliku tootmis- ja taristuvõimekuse ning panustab otseselt sõjaliste võimete arendamisse.

Lisaks sõjaliste võimete arendamisele toetatakse kaitsetööstuse innovatsiooni, tootearendust eesmärgiga, et aastaks 2030 oleks sektor 2022. aastaga võrreldes kasvanud kolm korda ning vähemalt 70% toodangust oleks suunatud ekspordile. Selleks kaasrahastatakse kaitsetööstuse ühiseid teadus- ja arendusprojekte nii rahvusvaheliselt kui ka siseriiklikult ning toodete arendamisel ja testimisel pakutakse võimaluse korral sõjalist ekspertiisi. Nimetatud võimekuse tagamiseks on vastavalt Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukavale 2025–2028 ellu kutsutud ning arendamisel kaitsetööstuspark, mille eesmärk on luua vajalik tootmis- ja taristuvõime kaitsetööstusettevõtetele ning mis panustab otseselt sõjalise võime arendamisse ja riigi julgeoleku tagamisse¹.

Käskkirja alusel antav toetus on kooskõlas Eesti kaitsetööstuspoliitika 2024–2030² sihtidega, mille kohaselt tuleb arendada laskemoona- ja relvasüsteemide tootmisvõimekust, tugevdada tarneahelate vastupidavust ning suurendada sektori rahvusvahelist konkurentsivõimet. Parki rajatav taristu aitab vähendada sõltuvust välistest tarneahelatest ning tugevdab riigi strateegilist autonoomiat.

Projekti toetab ka „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ (edaspidi *TAIE*)³ eesmäärke. Eelkõige on see kooskõlas TAIE alaeesmärgiga 3.2, mis näeb ette tehnoloogia- ja arendusmahukate investeringute Eestisse toomist läbi asjakohase taristu arendamise. Kaitsetööstuspargi loomine loob eeldused kõrgtehnoloogiliste ettevõtete tegutsemiseks ning teadusmahukate tootmis- ja arenduskeskuste kujunemiseks.

Kokkuvõttes on projekt selges kooskõlas valdkondlike arengukavade ning riigi pikaajaliste strateegiliste eesmärkidega (v.t punkt 1.5) ning aitab kaasa rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele, tugevdades samaaegselt riigikaitsealist valmisolekut, innovatsioonivõimekust ja kõrge lisandväärtusega ettevõtluse arengut.

Seos rakenduskava muudatusega ja meetme tegevusega „Kaitsetööstuspargi baastaristu“

Projekt viiakse ellu rakenduskava muudatuse raames loodud uue meetme tegevuse „Kaitsetööstuspargi baastaristu“ alusel. Meetme tegevus on kavandatud kooskõlas Euroopa Liidu algatusega ReArm Europe ning selle eesmärk on toetada Euroopa Liidu kaitsetööstuse tootmisvõimekuse suurendamist ja vajaliku baastaristu rajamist.

Meetme eesmärk on rajada kaitsetööstuspargi baastaristu, mis loob eeldused laskemoona, lahingumooni ja lõhkeainete tootmisvõimekuse tekkeks Eestis. Projekti raames rajatakse vajalikud ligipääsuteed ja tehnovõrkudega liitumised, valmistatakse ette kinnistu, rajatakse piirdead, administratiivhoone ja väravarajatised, lõhkeaine- ja moonahoidlad ning katseplats koos lõhkeainejääkide hävitamise alaga. Tootmis- ja abihooned rajavad järgnevalt ettevõtjad ise.

Projekt panustab rakenduskava prioriteedi „Nutikam Eesti“ (PO1) erieesmärgi (vii) – tööstussuutlikkuse suurendamine kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamiseks. Eestis puudub seni kõrgenergeetiliste materjalide (sh lõhkeained, raketikütused, pürotehnilised ühendid) tootmiseks ja testimiseks vajalik statsionaarne taristu ning NATO standarditele vastav

¹ KMAK 2025-2028, lk 7. Kaitseministeerium

² Kaitseministeerium, Eesti kaitsetööstuspoliitika 2024-2030

³ Kättesaadav veebilehel: <https://taie.ee/>

testimiskeskond. Loodav baastaristu kõrvaldab selle struktuurse kitsaskoha ning loob eeldused nii kaitseotstarbelise kui ka kahese kasutusega tehnoloogiate arendamiseks ja valideerimiseks.

Projekt võimaldab:

- luua kaitsetehnoloogia testimis- ja teadustaristu, mis toetab teadus- ja arendustegevust ning võimaldab toodete vastavushindamist vastavalt ISO ja NATO standarditele;
- soodustada ettevõtete investeringuid kapitali- ja tehnoloogiamahukasse tootmisse, vähendades turule sisenemise barjääre;
- tugevdada Eesti ettevõtete ekspordivõimekust läbi sertifitseerimisvõimekuse ning standarditele vastava tootmiskeskonna loomise;
- vähendada sõltuvust välistest tarneahelatest ning tugevdada riigi strateegilist autonoomiat.

Kuna Eesti kaitsetööstus on seni keskendunud peamiselt kõrgtehnoloogilistele niššidele (nt sensorika, küberkaitse, robotika), kuid laskemoona ja relvasüsteemide tootmiseks puudub vajalik füüsiline taristu, lahendab kaitsetööstuspargi rajamine selle olulise puudujäägi. Tsentraliseeritud ja turvaline tootmiskeskond võimaldab tootmise kiiremat käivitamist, vähendab dubleeriva taristu rajamise kulusid ning loob investoritele stabiilse ja etteaimatava regulatiivse ja tehnilise keskkonna.

2.2. Projekti põhjendatus

Projekt on põhjendatud riigi julgeoleku ja majandusliku vastupanuvõime tugevdamise vajadusega olukorras, kus Euroopa julgeolekukeskkond on oluliselt halvenenud ning laskemoona ja lõhkeainete tootmisvõimekus Euroopas ei kata suurenenud nõudlust. Eestis puudub seni vastav baastaristu, mis võimaldaks kõrgenergeetiliste materjalide tootmist ja testimist nõutavas mahus ning vastavalt NATO standarditele.

Baastaristu rajamine kõrvaldab turupuudujäägi, kuna sellise spetsiifilise ja kõrge turvariskiga taristu rajamine ei ole erasektorile ilma avaliku toetuseta majanduslikult mõistlik. Projekt loob eelduse erasektori investeringute kaasamiseks ning tootmisvõimekuse tekkeks, mis toetab ka riigikaitsealisi vajadusi.

Lisaks aitab projekt vähendada sõltuvust välistest tarneahelatest, tugevdada strateegilist autonoomiat ning suurendada Eesti rolli Euroopa kaitsetööstuse väärtusahelas. Seetõttu on investering avaliku huvi seisukohalt selgelt põhjendatud ning vajalik rakenduskava erieesmärgi saavutamiseks.

2.3. Projekti kuluefektiivsus

Projekti kuluefektiivsuse tagab elluviija, lähtudes põhimõttest, et kõik kulud on otseselt vajalikud projekti eesmärkide saavutamiseks ning oma sisult põhjendatud ja mõistlikud. Eelarve koostamisel on lähtutud tegelikust turuolukorrast ning võrreldavatest maksumustest sarnaste rajatiste ja taristuobjektide puhul.

Kuluefektiivsuse tagamise oluline mehhanism on riigihangete läbiviimine konkurentsi, läbipaistvuse ja parima hinna-kvaliteedi suhte põhimõtteid järgides. Riigihangete seaduse rakendamine võimaldab valida turutingimustele vastava pakkumuse, tagades toetuse vahendite säästliku ja sihipärase kasutamise.

Projekti maksumuse kujunemisel on tuginetud ka Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (edaspidi *RKIK*) varasemate sarnaste hangete kogemusele ning realiseerunud lepingumaksumustele. Varasemate projektide hinnainfo ja turuosaliste pakkumused on võimaldanud kujundada realistliku ja põhjendatud eelarveprognoosi, arvestades nii ehitushindade turutrende kui ka julgeolekutundliku taristu eripärast tulenevaid kulukomponente.

2.4. Toetuse taotleja suutlikkus projekti ellu viia

Projekti elluvijaks on RKIK, kellel on tõendatud pädevus ja pikaajaline kogemus riigikaitse taristu planeerimisel, projekteerimisel ja ehitushangete korraldamisel. RKIK on keskne asutus riigikaitse investeringute juhtimisel ning omab vajalikku organisatsioonilist võimekust, tehnilist ekspertiisi ja protseduurilist raamistikku keerukate taristuprojektide elluviimiseks.

RKIK-i tugevus seisneb võimes hallata suuri ja mitmeosalist taristuobjekti hõlmavaid projekte, tagada hangete korrektne läbiviimine ning koordineerida erinevate osapoolte – kavandatavate tootmisettevõtete, kohalike omavalitsuste, tehnovõrkude valdajate ja riigiasutuste – koostööd. Asutusel on välja kujunenud riskijuhtimise praktikad, kvaliteedikontrolli protsessid ning kogemus tegutseda projektides, kus on nõutud kõrged turvalisuse- ja keskkonnastandardid.

RKIK on ellu viinud mitmeid mahukaid riigikaitse taristuprojekte, sh lasketiirude, harjutusalade, ladude ja muud tüüpi sõjalise otstarbega rajatisi. Need kogemused annavad kindluse, et ka kaitsetööstuspargi rajamine viiakse läbi professionaalselt, tähtajalise ajakava alusel ja kooskõlas kehtivate õigus- ning ohutusnõuetega.

Kokkuvõttes omab RKIK kõiki vajalikke menetluslikke, tehnilisi ja organisatsioonilisi võimeid, et tagada projekti edukas elluviimine ja toetuse eesmärkide saavutamine.

2.5. Projekti vastavus Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtetele ja sihtidele

Projekt on kooskõlas Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtetega, toetades riigi majanduslikku vastupanuvõimet, kõrgema lisandväärtusega ettevõtluse kasvu ning kriitilise taristu arendamist. Strateegia rõhutab innovatsiooni, tööstusliku väärtusahela tugevdamist ja julgeoleku tagamist. Kaitsetööstuspargi baastaristu rajamine panustab otseselt nende eesmärkide täitmisel, luues Eestisse strateegiliselt olulise tootmisvõimekuse ning toetades riigi operatiivset valmisolekut.

Projekt panustab „Eesti 2035“ sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ saavutamisse. Eelkõige toetab projekt järgmiste strateegiliste mõõdikute paranemist: tööjõu tootlikkus osakaaluna ELi keskmisest, väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta võrreldes EL-27 keskmisega ning teadus- ja arendustegevuse kulud erasektoris. Kaitsetööstuspargi rajamine loob eeldused kõrgema lisandväärtusega tööstuse arenguks, suurendab investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning soodustab majandustegevuse kasvu väljaspool Harjumaad, aidates seeläbi kaasa regionaalse majandusarengu tugevdamisele ja Eesti majanduse konkurentsivõime kasvule.

2.6. Projekti puutumus horisontaalsete teemadega

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid artiklile 9 ning ühendmääruse § 41 lõike 1 punktile 3 on projekti kavandamisel arvestatud horisontaalsete põhimõtetega, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse, võrdsete võimaluste, ligipääsetavuse, keskkonnahoiu ja kliima ning tasakaalustatud regionaalarengu edendamise. Projekti ettevalmistamisel on järgitud ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni.

Projekti panust „Eesti 2035“ sihtidesse ja aluspõhimõtetesse on hinnatud varajases ettevalmistusfaasis ning kaitsetööstuspargi baastaristu rajamisel on puutumus eelkõige järgmiste horisontaalsete põhimõtetega: regionaalne areng, võrdsed võimalused ja ligipääsetavus ning keskkonnahoid ja kliima.

Sooline võrdõiguslikkus

Projekt ei mõjuta negatiivselt soolist võrdõiguslikkust ning vastab Eesti ja EL põhimõtetele, mis edendavad naiste ja meeste võrdseid võimalusi tööturul. Kaitsetööstuspargi baastaristu rajamine loob uusi töökohti mitmesugustel kvalifikatsioonitasemetel, kus soolist piirangut ei rakendata ning tööandjatelt oodatakse võrdse kohtlemise põhimõtete järgimist.

Võrdsed võimalused

Projekti elluviimine ei sea osalejaid ega sihtrühma ebavõrdsesse olukorda ning toetab võrdse kohtlemise poliitikate rakendamist. Kõik kaitsetööstuspargi baastaristu kasutajad ja partnerid tegutsevad võrdse juurdepääsu tingimustes ning toetuse andmise tingimused ei välista ühtegi ettevõtjat diskrimineerival alusel.

Ligipääsetavus

Projekt tagab ruumilise ja taristulise ligipääsetavuse nõuete täitmise, sealhulgas avalike ehitiste ja liikumisteede projekteerimisel ning ehitamisel. Tööstuspargi taristu (nt administratiivhoone, teed ja parkla) kavandamisel järgitakse kehtivaid ligipääsetavuse standardeid, tagades ohutu ja takistusteta liikumise nii töötajatele kui ka külastajatele. Administratiivhoones nähakse ette ligipääsetavad ruumid ning invatualett administratsiooni ja külaliste kasutuseks.

Regionaalareng

Kaitsetööstuspargi baastaristu rajamine toetab regionaalset arengut, tuues investeeringud ning töövõimalused väljapoole Tallinna ja Tartu keskseid tömbekeskusi. Projekt suurendab Pärnu maakonna majandusaktiivsust, mitmekesistab ettevõtluskeskkonda ning loob stabiilse tööhõivepotentsiaali. Selline sekkumine on kooskõlas Eesti regionaalse arengu eesmärgiga tugevdada kohaliku tasandi majanduslikku iseseisvust ja tasakaalustada regionaalset arengut.

Keskkond ja kliima

Projekti tegevused on kooskõlas Euroopa Liidu „ei kahjusta oluliselt“ (ik *Do No Significant Harm, DNSH*) põhimõttega. Kaitsetööstuspargi rajamine on ette valmistatud põhjalike keskkonnavalaste ja planeerimisalaste menetluste kaudu, mis tagavad, et projekt ei põhjusta olulist kahju keskkonnale ning kõiki vältimatuid mõjusid maandatakse sobivate leevendusmeetmetega.

Seoses ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava neljanda muudatusega, mille raames lisandus Euroopa Komisjoni ReArm algatusega seotud uus sekkumisloogika, viis

Rahandusministeerium rakenduskava tasandil läbi täiendav DNSH analüüs lisanduvate sekkumiste kohta (Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021-2027 Neljas muudatus CCI: 2021EE16FFPR001 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILINE EELHINDAMINE). Muudatus hõlmas poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ alla lisatud erieesmärgi (a)(vii) „Tööstussuutlikkuse suurendamine kaitsevõime edendamiseks, seades esikohale kahesuguse kasutusega võimed“. Kaitsetööstuspargi rajamine loob tingimused kaitsetööstuse arendamiseks ja majanduskeskkonna parandamiseks, võimaldades rajada tööstuspargi toimimiseks vajaliku baastaristu ja rajatised nõuetele vastava tootmiskeskonna loomiseks laskemoona, lahingumoon ja lõhkeainete tootmiseks, kusjuures tootmishooned rajavad pargis tegutsevad ettevõtted ise. Sekkumisel on oluline positiivne majanduslik ja regionaalne mõju, kuna see loob eeldused kõrgtehnoloogilise tööstusklastri arenguks ning uute töökohtade tekkeks. Rakenduskava tasandi DNSH hinnangu kohaselt on analoogsed tööstustaristu arendamise sekkumised, sealhulgas Narva tööstusinkubaatori rajamine meetme „Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused“ raames, hinnatud kooskõlas olevaks „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega ning samale järeldusele jõuti ka kaitsetööstuspargi baastaristu rajamise puhul.

Vabariigi Valitsus algatas 15.02.2024 korraldusega nr 40 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise“. Planeeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi *KSH*) algatamise aluseks on riigi strateegiline eesmärk arendada välja laskemoona-, relva- ja droonitootmist võimaldav tööstuspark (sh Vabariigi Valitsuse 2023–2027 tegevusprogramm; Riigikaitse arengukava 2022–2031). Tööstuspargi rajamine toetab kaitsetööstusettevõtete tegevuse laienemist ning tõstab Eesti kaitsetööstussektori rahvusvahelist konkurentsivõimet, millel on positiivne majanduslik mõju. Vabariigi Valitsuse 22.08.2025 korraldusega nr 151 „Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu osaline kehtestamine Pärnu 1 ala ja Põhja-Kiviõli ala osas“ on eriplaneering osaliselt kehtestatud. Riigi eriplaneeringu Pärnu 1 ala kavandatava on Ermistu kaitsetööstuspargi ala.

Planeeringu koostamisse ja KSH teostamisse kaasati mitmed valdkondlikud asutused: Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, TTJA ja Keskkonnaamet. Teostati ulatuslik keskkonnamõjude strateegiline hindamine, sh Natura hindamine (KSH lisa 5). Aruanne ning selle lisad on avalikult kättesaadavad Kaitseministeeriumi kodulehel⁴.

KSH aruanne kinnitab, et kaitsetööstuspargi jaoks on leitud sobivad asukohad. Asukoha eelvaliku käigus tehti piisavas mahus uuringuid, mis võimaldavad järeldada, et valitud aladel puuduvad välistavad tegurid kaitsetööstuspargi rajamiseks. KSH seab konkreetsetele asukohtadele keskkonnatingimused, mida tuleb projekteerimisel, hankimisel ja ehitamisel järgida. Ehitusloa menetlemisel hindab TTJA täiendavalt, kas on vaja läbi viia täiendav keskkonnamõju hindamine.

KSH aruande kohaselt on kaitsetööstuspargi rajamiseks sobivaks hinnatud muu hulgas Pärnu 1 ala, mille puhul puuduvad välistavad keskkonnategurid projekti elluviimiseks. Samas on keskkonnamõjude leevendamiseks määratud meetmed, mida tuleb arvestada projekteerimisel, hangete koostamisel ja ehitustegevuse elluviimisel. Pärnu 1 ala puhul hõlmavad peamised leevendusmeetmed muu hulgas järgmisi nõudeid:

⁴ <https://kaitseministeerium.ee/poliitikad-ja-planeerimine/planeeringud/kaitsetoostuspark#riigi-eriplaneering>

- projekteerimisel ja tegevuste planeerimisel tuleb tagada piisavad ohutusalad ohtlike rajatiste ja elamualade vahel;
- müra mõju vähendamiseks tuleb vajadusel piirata lõhkamiste või muude suure müratasemega tegevuste toimumise aega ning planeerida need aladele, kus mõju ümbritsevale keskkonnale on väiksem;
- ehitustegevuse ja käitamise käigus tuleb vältida negatiivset mõju linnustikule ja muule elustikule ning vajadusel rakendada hooajalisi tööpiiranguid;
- vee- ja pinnasemõjude vältimiseks tuleb rakendada keskkonnakaitselisi meetmeid, sh nõuetekohast ohtlike ainete käitlemist ja pinnasekaitset;
- projekteerimise ja ehitamise etapis tuleb arvestada rohevõrgustiku toimimise säilitamisega ning vältida oluliste looduslike elupaikade kahjustamist;

Kokkuvõttes tagavad riigi eriplaneering, KSH protsess, Natura hindamine ning nendest tulenevad nõuded ja leevendusmeetmed, et projekt on täielikult kooskõlas DNSH põhimõttega ning ei põhjusta keskkonnale olulist kahju. Kõik projektiga seotud otsused ja tehnilised lahendused arvestavad keskkonnahoidu, riskide maandamist ja ohutuspõhiseid.

Hinnang Pärnu 1 ala keskkonnamõjule vastavalt KSH järeldestele

Kaitsetööstuspargi Pärnu 1 ala keskkonnamõju on hinnatud riigi eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus⁵. Hindamine käsitles projekti vastavust Euroopa Liidu DNSH põhimõtte kuuele keskkonnamõjule. KSH järeldeste kohaselt ei kaasne projekti elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju tingimusel, et järgitakse kavandatud keskkonnatingimusi ja leevendusmeetmeid.

- **Kliimamuutuste leevendamine**

Projekt ei hõlma energiatootmist ega fossiilkütustel põhineva infrastruktuuri rajamist. Rajatav taristu on peamiselt tehniline baastaristu (teed, tehnovõrgud, platsid ja hoidlad), mille kasvuhoonegaaside heide piirdub peamiselt ehitusetapi mõjuga. Seetõttu ei ole projektil märkimisväärt mõju kasvuhoonegaaside heitele ning see on kooskõlas kliimanetraalsuse eesmärkidega.

- **Kliimamuutustega kohanemine**

Taristu projekteerimisel tuleb arvestada kliimamuutustega seotud riskidega, nagu intensiivsemad sademed ja äärmuslikud ilmastikunähtused. KSH kohaselt on võimalikud kliimariskid maandatavad projekteerimislahenduste kaudu (nt sademevee juhtimine ja pinnasekaitse). Seetõttu ei ole projekt kliimamõjude suhtes olulisel määral haavatav.

- **Vee ja mereressursside kestlik kasutamine**

KSH hinnangu kohaselt ei kaasne projekti elluviimisega olulist mõju veekeskkonnale. Alal ei kavandata tööstuslikku veekasutust ega veekogude ümberkujundamist. Taristu kasutamisel on veekasutus piiratud peamiselt olmevee tarbimisega administratiiv- ja teenindusrajatiste juures ning sademevee nõuetekohase käitlemisega.

- **Ringmajandus ja ressursitõhusus**

Projekt ei tekita olulisel määral püsivaid jäätmevooge ning ehitusetapis tekkivad jäätmed tuleb käidelda vastavalt kehtivatele jäätmekäitlusnõuetele. Taristu rajamisel kasutatakse tavapäraseid

⁵ [Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneering ja mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegiline hindamine Asukoha eelvalik ja mõjude hindamise sh keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne](#)

ehitusmaterjale ning projekteerimisel tuleb võimaluse korral eelistada ressursitõhusaid lahendusi.

- **Saaste vältimine ja vähendamine**

KSH kohaselt ei ole ette näha olulist õhu-, pinnase- ega veereostust. Võimalikud mõjud on seotud peamiselt ehitustegevuse ning mõningate eritegevustega (nt lõhketööd), mille puhul tuleb rakendada keskkonnakaitsemeetmeid. Mõra ja vibratsiooni mõju vähendamiseks võib olla vajalik ajaliselt piirata suure müratasemega tegevusi või planeerida need pargi alale, kus mõju ümbritsevale keskkonnale on väiksem.

- **Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine**

Kaitsetööstuspargi rajamisega Pärnu 1 alale kaasneb metsamaa raadamine ulatuses, mis on vajalik pargi rajatiste, ohutusala ja taristuobjektide rajamiseks. KSH-i kohaselt toob raadamine kaasa kohaliku tasandi elupaikade muutuse, kuid alal ei paikne Natura 2000 alasid ega muid välistavaid looduskaitselisi piiranguid, mis takistaksid projekti elluviimist. Seetõttu ei ole mõju elurikkusele hinnatud oluliseks tingimuseks, et rakendatakse KSH-s kavandatud leevendusmeetmeid.

Raadamise mõju leevendamiseks nähakse KSH-s ette meetmeid, et eelkõige tuleb võimaluse korral säilitada olemasolevat kõrghaljastust ja metsaosi pargi sees või selle servaaladel, et säilitada rohevõrgustiku toimimine ja vähendada elupaikade killustumist. Samuti tuleb koostada kompensatsioonimeetmete kava metsalinnustiku elupaikade kadumise leevendamiseks, milles määratakse kompenseerimise ulatus ja meetmed. Vajaduse korral tuleb enne projekteerimist läbi viia täiendavad loodusväärtuste inventuurid ning arvestada nende tulemustega projektlahendustes. Lisaks tuleb ehitus- ja raadamistööd ajastada viisil, mis väldib olulist häiringut tundlikel perioodidel, näiteks lindude pesitsusajal.

Seega tagatakse KSH-s ette nähtud meetmete rakendamisega, et raadamise mõju elurikkusele ja ökosüsteemidele on leevendatav ning projekti elluviimine ei põhjusta olulist kahju elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamise eesmärgile.

3. Käskkirja eelnõu sisu

Punkt 1. Reguleerimisala

Käskkirjaga reguleeritakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi (a)(vii) „Tööstuslikkuse suurendamine kahesuguse kasutuse ja kaitsevõime edendamiseks“ raames toetatava meetme 21.1.6.3 „Kaitsetööstuspargi baastaristu“ sekkumise 21.1.6.3.1 „Kaitsetööstuspargi baastaristu“ toetuse andmise tingimusi.

Vastav sekkumine on lisandunud Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavva 2021-2027 seoses Euroopa Komisjoni ettepanekuga COM(2025) 123, millega suunatakse Ühtekuuluvuspoliitika rahalisi vahendeid kava „ReArm Europe Plan/Readiness 2030“ kaitseinvesteeringute kiiremaks elluviimiseks.

Seos Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artikliga 7

Projekti elluviimisel arvestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi, artiklis 7 sätestatud

piirangutega. Selle kohaselt ei ole abikõlblikud investeeringud seadmetesse või taristusse, mis töötavad fossiilkütustel. Projekti raames ei toetata fossiilsetel kütustel töötavate seadmete soetamist ega rajamist.

Samas on lubatud kasutada alternatiivseid kütuseid, näiteks biodiislit, kui see on vajalik projekti tegevuste elluviimiseks. Samuti on lubatud hoonete ühendamine kaugküttevõrguga, sealhulgas juhul, kui kaugküttesüsteem põhineb fossiilsetel kütustel, kuna sellisel juhul ei rajata projekti raames fossiilkütustel põhinevat energiatootmist, vaid kasutatakse olemasolevat energiatarnet.

Punkt 2. Toetuse andmise eesmärk ja seosed Eesti riigi eesmärkidega

Toetuse andmise eesmärk on luua kaitsetööstuspargi baastaritu koos vajalike taristuobjektidega laskemoona ja lõhkeainete tootmise võimaldamiseks. Kaitsetööstuspargi baastaristu rajamine tuleneb „Eesti kaitsetööstuspoliitika 2024–2030“⁶ eesmärkidest ning on kooskõlas „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ (TAIE)⁷ alaeesmärgiga 3.2, mille kohaselt soodustatakse tehnoloogia- ja arendusmahukate investeeringute Eestisse toomist taristu arendamise kaudu.

Toetusmeede toetab rakenduskava poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärki (a)(vii) „Tööstussuutlikkuse suurendamine kaitsevõime edendamiseks, seades esikohale kahesuguse kasutusega võimed“, luues eeltingimused kaitsevaldkonna tööstuse arenguks, uute investeeringute ligimeelitamiseks ning kõrgema lisandväärtusega tootmise tekkeks.

Toetusmeede on kooskõlas „Riigi eelarvestrateegia 2023–2026“ (tegevuspõhise riigieelarve raamistik – TERE) Kaitseministeeriumi programmi „Sõjaline riigikaitse ja heidutus“ eesmärkidega, panustades riigi kaitsevõime tugevdamisse läbi taristu arendamise, mis võimaldab riigile strateegiliselt oluliste võimete loomist ja laiendamist.

Punkt 3. Toetatavad tegevused

Kavandatavad tegevused toetavad Kaitseministeeriumi valitsemisala arengukava 2025–2028⁸ eesmärki arendada relvastuse ja laskemoona tootmist ning selleks vajalikku taristut. Toetuse abil viiakse ellu tegevused, mis võimaldavad kaitsetööstuspargi väljaarendamist alates projekteerimisest kuni taristu valmimiseni.

Toetust antakse kaitsetööstuspargi baastaristu rajamiseks seotud hangete läbiviimiseks ning seejärel tööstuspargi ehitamiseks. Ehitustööd hõlmavad nii maastiku ettevalmistamist (sh raadamine, maaparandus ja kaitsevallid) kui ka vajalikku põhitaristut: juurdepääsu- ja siseteed, piirdeaedu ja väravalahendusi, alajaama, administratiivhoonet, laskemoona ja lõhkeaine hoidlaid, katsepaika ning lõhkejääkide utiliseerimise rajatist. Samuti rajatakse veetaristu ja puhastusjaam, tänavavalgustus, tuletõrje veevõtukohad ning soojavarustuse taristu. Lisaks valmib külaliste parkla.

Toetusega kaetakse ka elektri- ja sideliitumised, sealhulgas vajalike liinide rajamine, ning tööstuspargi turvasüsteemide väljaehitamine. Vajadusel võib toetust kasutada ka projekteerimise käigus välja selgitatud täiendavate rajatiste ja taristuelementide loomiseks, kui need on vajalikud tööstuspargi toimimiseks.

⁶ Kaitseministeerium, Eesti kaitsetööstuspoliitika 2024–2030.

⁷ https://taie.ee/sites/default/files/documents/2022-11/3.taie_arengukava_kinnitatud_15.07.2021_0.pdf

⁸ Kaitseministeerium, Tulemusvaldkond: Julgeolek ja riigikaitse Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm 2025–2028

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 kohaldamine.

Riigiabi nõuded ja põhimõtted tulenevad Euroopa Liidu õigusest. Igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, on siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust, vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi *ELTL*) artikli 107 lõikele 1.

ELTL artiklis 346 on sätestatud erand julgeolekuhuvide kaitseks, mille kohaselt ei välista aluslepingute sätted liikmesriigi õigust võtta meetmeid, mida ta peab vajalikuks nende huvide kaitsmiseks seoses relvade, laskemoona või sõjavarustuse tootmise või kaubandusega (art 346 lg 1 (b)). Samas on rõhutatud, et selliste meetmete rakendamine ei tohi kahjustada siseturu konkurentsitingimusi nende toodete osas, mis ei ole ette nähtud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks.

Seega tuleneb ELTL artiklist 346 erisus, mille kohaselt võib liikmesriik riigiabi reeglitest kõrvale kalduda, kui see on vajalik oluliste julgeolekuhuvide kaitseks ning seondub relvade, laskemoona ja muu sõjalise varustuse tootmise või kaubandusega. Selliste meetmete hulka võivad kuuluda nii õigusaktid kui ka individuaalsed otsused, mille eesmärk on tagada riigi julgeoleku tagamiseks vajalikud tingimused. Kohtupraktika kohaselt peab liikmesriik näitama, et artikli 346 kohaldamiseks on täidetud kaks tingimust:

- 1) vajadus – meede on vältimatult vajalik riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitseks;
- 2) proportsionaalsus – sama eesmärki ei ole võimalik saavutada vähem piiravate meetmetega.

Kaitsetööstuspargis tegutseda soovivate ettevõtjate leidmiseks viis RKIK läbi riigivaraseaduse kohase valikpakkumise, mis kuulutati välja 09.05.2025 ja avaldati Ametlikes Teadaannetes⁹. Valikpakkumise sihiks oli hoonestusõiguse seadmise teel kuni 70 aastaks anda ettevõtjatele kasutusse Ermistu külas asuva maa-ala eesmärgiga toetada Eesti kaitse- ja julgeolekuvaldkonna arengut, andes õiguse kasutada maad laskemoona, lõhkeainet mittesisaldava lahingumoon, lõhkeainet sisaldava lahingumoon, sõjalise lõhkematerjali või sõjalise lõhkeaine valmistamiseks või eelnimetatud asjade komponentide valmistamiseks. Seega valikpakkumise adressaatideks olid ettevõtjad, kelle tegevus on suunatud sõjalise otstarbega toodete või nende komponentide tootmisele ning kes vastavad kaitsetööstuspargi rajamise nõuetele ja julgeolekuhinnangule. Valikpakkumise tulemused kinnitati 6. oktoobril 2025 ning valiti välja neli ettevõtjat, kes rajavad piirkonda oma tootmisüksused.

Kaitsetööstuspargi rajamisega kiirendab riik tingimuste loomist laske- ja lahingumoon tootmise alustamiseks Eestis ning see on suunatud riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsele. Sõjaliseks otstarbeks mõeldud toodete ning varustuse kohapealne tootmisvõimekus suurendab ja tugevdab Eesti iseseisvat kaitsevõimet. Arvestades Eesti geograafilist asukohta ja julgeolekukeskkonda, on oluline tagada valmisolek julgeolekuolukorra kiireks eskaleerumiseks. Riigisiseste tootmisüksuste olemasolu kiirendab sõjalise varustuse kättesaadavust, vähendab tarneahelatest tulenevat haavatavust ning tagab varustuskindluse kriisiolukorras.

Kaitsetööstusparki oma tootmisüksusi kavandavad ettevõtjad plaanivad hakata tootma lahingu-, laskemoona või nende komponente, mis kuuluvad nõukogu 15. aprilli 1958 otsuses

⁹ Teade nr 2453019, kättesaadav: https://www.ametlikudteadaanded.ee/avalik/teadaanne?teate_number=2453019

255/58 sätestatud sõjalise varustuse loetellu ning mis on hõlmatud ELTL artikli 346 lõikega 1 (b). Sõjalise varustuse tootmise arendamine on rahvusliku julgeoleku seisukohalt vältimatu ja riigil tuleb tagada kaasaegse tootmiskeskonna olemasolu ning toetada tootmise kiiret käivitamist. Riigi panus piirdub baastaristu rajamisega. Ettevõtjate spetsiifiliste tootmisrajatiste rajamise ja muud investeeringud teeb ettevõtja omavahenditest ning äririskid jäävad ettevõtjate kanda. Kuna ettevõtjad maksavad maa kasutamise eest turupõhist hoonestusõiguse tasu, samuti taristu kasutamise eest turupõhiseid teenustasusid, ei teki neile majanduslikku eelist. Riigi sekkumine on mõõdukas, proportsionaalne ning piirdub sellega, mis on hädavajalik julgeolekueesmärkide tagamiseks.

Seega riigi poolt kaitsetööstuspargi taristu rajamisse panustamine ei ole suunatud ettevõtjate majandusliku tegevuse toetamisele tavapärasel tähenduses, vaid teenib otseselt riigi olulisi julgeolekuhuve. Euroopa Komisjon on oma teatises „Kaitsevalmiduse koondpakett“¹⁰ julgustanud liikmesriike tuginema artikli 346 julgeolekuerandile olukordades, kus on vaja kiiresti suurendada kaitsevõimet ja kriitilisi tootmisvõimekusi. Käskkirjas kirjeldatud tegevused kaitsetööstuspargi baastaristu rajamiseks kavandavad tegevused artikli 346 rakendamise tingimustele.

Lisaks eeltoodule on Euroopa Komisjoni konkurentsipeadirektoraat (edaspidi *DG COMP*) oma 18.02.2026 kirjas nr COMP/E3/FL/MML/GM/MGP/pp comp(2026)2079491 märkinud, et kaitsetööstuspargi puhul, lähtudes Eesti poolt esitatud teabest, ei kujuta pargi rajamise ja selle toimimise korraldus endast riigiabi ELTL artikli 107 tähenduses.

DG COMP tõi esile, et ettevõtjate valik toimub läbipaistva ja avatud hankemenetluse kaudu ning ettevõtjad tasuvad turutingimustel määratud tasusid, sealhulgas enne hankemenetluse korraldamist kindlaks määratud turupõhist hoonestusõiguse tasu. Sellistel asjaoludel ei kaasne planeeritavate tegevusega valikulist majanduslikku eelist ettevõtjatele. Seetõttu ei ole tegemist riigiabiga ELTL artikli 107 tähenduses.

Samas märkis DG Competition, et isegi juhul, kui meedet käsitletakс riigiabina, oleks see olemasoleva teabe põhjal hõlmatud ELTL artikli 346 lõike 1 punkti b kohase julgeolekuerandiga, kuna:

- a) projekt on seotud 15. aprilli 1958. aasta nõukogu otsuses 255/58 loetletud sõjaliste toodete tootmisega;
- b) Eesti peab meedet vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks; ning
- c) meede ei mõjuta ebasoodsalt tavapärasel konkurentsiväljaspool kaitsesektorit.

Komisjon märkis täiendavalt, et hankija nagu RKIK ei kvalifitseeru esialgsel hinnangul ettevõtjaks riigiabiõiguse tähenduses ning olemasoleva teabe põhjal näib ELTL artikli 346 kohaldamine olevat võimalik ka RKIK-iga seotud tegevuse puhul.

Eeltoodust tulenevalt ei ole riigi poolt kaitsetööstuspargi baastaristu rajamisse panustamine suunatud ettevõtjate tavapärase majandusliku tegevuse toetamisele, vaid teenib otseselt riigi olulisi julgeolekuhuve, sh kaitsevõime ja kriitiliste tootmisvõimekuste kiiret suurendamist.

Punkt 4. Tulemused

¹⁰ Euroopa Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Kaitsevalmiduse koondpakett“, 17. juuni 2025, COM/2025/820 final

Käskkirja punktis 3 kirjeldatud tegevuste elluviimise tulemusena valmib kaitsetööstuspargi baastaristu ning sõlmitakse vähemalt nelja ettevõtjaga teenuslepingud tööstuspargi kasutamiseks. Sellega luuakse eeldused tööstuspargi kiireks käivitumiseks, tootmisüksuste rajamiseks ja kaitsevaldkonna tootmisvõimekuse kasvuks.

Tulemuste hindamiseks kasutatakse rakenduskava kohaseid tulemus- ja väljundnäitajaid. Peamine mõjunäitaja on tööstusparki tulevates ettevõtetes loodavate töökohtade arv (RCR01), mille sihttase aastaks 2030 on 135 täistööajale taandatud töökohta. Arvesse võetakse reaalselt täidetud ametikohad vastavalt projekti lõpu ja sellele järgneva aasta andmetele.

Väljundtasandil jälgitakse eelkõige tööstusparki kinnitatud ja baastaristu kasutamiseks lepingu sõlminud ettevõtjate arvu (RCO128), mille sihttase on neli ettevõtjat. Näitajasse arvestatakse unikaalsed ettevõtjad, kes on sõlminud lepingu RKIK-iga ning kelle tegevus on otseselt seotud kaitsevõime edendamisega.

Punkt 5. ja 6. Rakendusasutus, rakendusüksus ja elluviija

Meetme rakendamise eest vastutab rakendusasutusena Kaitseministeerium, kelle pädevuses on toetuse andmise korraldamine ja strateegiline juhtimine. Rakendusüksusena (edaspidi RÜ) täidab tehnilisi ja halduslikke toetuse menetlemisega seotud ülesandeid Riigi Tugiteenuste Keskus. Kavandatud tegevuste praktilise elluviimise viib läbi RKIK, kes vastutab tööstuspargi rajamise, hangete korraldamise ning taristu valmimise eest.

Punkt 7. Sihtrühm

Käesoleva meetme sihtrühma moodustavad neli ettevõtet, kes valiti 2025. aasta kevadel välja RKIK-i poolt korraldatud riigivara valikpakkumise menetluse kaudu¹¹. Valikuprotsessi eesmärk oli tagada, et kaitsetööstusparki asuvad ettevõtted omaksid strateegilist võimekust panustada Eesti ja liitlaste kaitsevõime tugevdamisse ning et nende planeeritav tootmistegevus oleks kooskõlas kaitsevaldkonna prioriteetidega.

Ettevõtete valikul hinnati muu hulgas nende tehnoloogilist taset, tootmise fookust, investeringute mahtu, võimet kiiresti tootmisvalmiduseni jõuda ning vastavust ohutus- ja keskkonnanõuetele. Selliselt tagati, et tööstuspargi kasutajad on võimekad, usaldusväärsed ning suudavad reaalselt käivitada kaitsevaldkonna tootmise, mille toetamiseks tööstuspark rajatakse. Loodav taristu annab valitud ettevõtetele võimaluse püstitada uued tootmisüksused või laiendada olemasolevaid võimekusi viisil, mis toetab Eesti kaitsetööstuse arengut ja meetme eesmärkide saavutamist.

Punkt 8. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algas 2025. aasta detsembris 19. kuupäeval, mil Rahandusministeerium edastas Euroopa Komisjonile Eesti rakenduskava koos lisadega, ning lõpeb 31. detsembril 2029. Sellises ajavahemikus tehtud tegevused ja kulud võivad olla toetuse raames abikõlblikud.

Punkt 9. Tegevuste eelarve

¹¹ Valikpakkumise teade avaldatud väljaandes [Ametlikud Teadaanded](#)

Kavandataivate tegevuste rahastamine toimub Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest. Toetuse maksimaalne osakaal on 80 protsenti abikõlblikest kuludest, mida täiendatakse vähemalt 20-protsendilise riikliku kaasfinantseeringuga. Projekti kogumaksumus on 65 000 000 eurot, millest 52 000 000 eurot kaetakse toetusest ning 13 000 000 eurot riiklikust kaasfinantseeringust. Tegevuste detailne eelarve on esitatud projekti käskkirja lisa 1.

Punkt 10. Kulude abikõlblikkus

Kulusid käsitletakse abikõlblikena juhul, kui need vastavad 2021–2027 programmiperioodi ühendmääruse §-ile 15 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele. Abikõlblikuks loetakse kõik projektiga otseselt seotud kulud, mis on vajalikud punktis 3 kirjeldatud tegevuste elluviimiseks ning projektist ja meetmest tulenevate tulemuste saavutamiseks.

Abikõlblikuks võivad olla ka tegevustega seotud teavituskulud, sh toetuse kasutamisest teavitamine, samuti riigilõivud, ekspertiiside tellimine ning omanikujärelevalve kulud, kui need on otseselt seotud projekti elluviimisega.

Kulud, mis on ühendmääruse §-s 17 käsitletud abikõlbmatuna, ei ole projekti raames toetatavad.

Punkt 11. Toetuse maksmise tingimused ja kord

Toetuse väljamaksmine toimub tulemuspõhiselt, lähtudes eelnevalt kokkulepitud vahe-eesmärkidest. Iga väljamakse eelduseks on, et elluviija on saavutanud vastava tulemuse, esitanud seda tõendavad dokumendid RÜ on kontrollinud kulude ja tegevuste vastavust nii ühendmääruse nõuetele kui ka käskkirjas sätestatud tingimustele.

Toetus makstakse välja etappide kaupa vastavalt järgmistele vahe-eesmärkidele.

- Ministri käskkirja kehtestamine – 2026 IV kvartal (10% toetusest).
- Lepingud sõlmitud kokku 2 ettevõtjaga – 2026 IV kvartal (20%).
- Pinnase- ja teetööde aluste lõpetamine, tööde üleandmise-vastuvõtmise aktiga – 2026 IV kvartal (15%).
- Lepingute sõlmimine vähemalt kahe ettevõtjaga – 2026 IV kvartal (20%).
- Perimeetri aia, trasside ning teede ehitus + 1 MW ühendused – 2027 IV kvartal (20%).
- Tööstuspargi baastaristu on valmis ja toimib – 2029 IV kvartal (20%).

Elluviija esitab maksetaotlusi vastavalt projekti edenemisele, kuid mitte tihedamini kui üks kord kvartalis või muul ajal, vastavalt kokkuleppel RÜ-ga. Toetus makstakse välja üldjuhul 30 tööpäeva jooksul pärast nõuetekohase maksetaotluse esitamist.

Projekti viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast lõpparuande esitamist, kuid hiljemalt 31. detsembril 2029. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on projekti lõpparuande kinnitanud. Vastavalt ühendmääruse § 26 lõikele 1 makstakse toetust hiljemalt kuni 31. märtsini 2030.

Punkt 12. Elluviija õigused ja kohustused

Elluviijale kohalduvad kõik toetuse saaja õigused ja kohustused vastavalt ÜSS2021_2027 § 2 punktile 4 ning ühendmääruse § 43 lõikele 4. Elluviija peab täitma ühendmääruse §-des 10 ja

11 sätestatud nõudeid, sealhulgas järgima asutusesisest hankekorda ning tagama, et kõik hanked viiakse läbi kooskõlas kehtiva õigusega.

Elluviija esitab RÜ-le ülevaated projekti kavandatavate, elluviidavate ja lõpetatud riigihangete ning maksete kohta kaks korda aastas 15. detsembriks ja 1. juuliks. Samuti tagab elluviija projekti väljundite ja tulemuste säilimise ning sihipärase kasutamise vähemalt viie aasta jooksul pärast lõppmakse tegemist.

Tööde elluviimisel arvestab elluviija kõigi kehtivate keskkonnanõuetega ning tegutseb täielikus kooskõlas keskkonnanõuete õigusaktidega.

Punkt 13. Rakendusasutuse õigused ja kohustused

RA-l on õigus teha käskkirja muutmise ettepanekuid, saada elluviijalt teavet projekti elluviimise kohta ning juhtida tähelepanu tegevuste täitmisel ilmnevatele puudustele, nõudes nende kõrvaldamist mõistliku tähtaja jooksul.

RA täidab oma ülesandeid vastavalt ÜSS2021_2027 § 8 lõikele 4, teostades haldusjärelvalvet lepingu täitmise üle ning arvestades käskkirja muudatuse ettepanekute koostamisel seirekomisjoni arvamusi.

Punkt 14. Riigihangete läbiviimine

Elluviija viib kõik projekti elluviimiseks vajalikud riigihanked läbi kooskõlas Riigihangete seadusega ning tagab, et hankeprotsessid on läbipaistvad, õiguspärased ja nõuetekohaselt dokumenteeritud.

Hankemenetluse toimingud ja sõlmitud lepingud dokumenteeritakse ja säilitatakse seaduses nõutud korras. RA-le esitatakse vajalik teave ja ülevaated hangete läbiviimise kohta. Vajaduse korral küsib elluviija riigihangete alaseid selgitusi Riigi Tugiteenuste Keskuselt.

Punkt 15. Teavitus

Projekti teavitus viiakse läbi vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artikli 50 lõikele 1 ning Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määrusele nr 54, mis sätestab perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite avalikkuse teavitamise nõuded.

Elluviija korraldab teavitusürituse vastavalt teavituse määruse § 2 lõikele 3, kaasates sellesse korraldusasutuse, kes omakorda teavitab ja kaasab Euroopa Komisjoni.

Kuna projekti kogumaksumus ületab 500 000 eurot, püstitab elluviija investeeringu asukohta nõuetekohase teavitustahvli kohe pärast tööde või seadmete paigaldamisega alustamist. Teavitustegevuste käigus kasutatakse kõiki nõutud visuaalse identiteedi elemente ning juhitakse tähelepanu sellele, et projekt viiakse ellu Euroopa Liidu struktuuritoetuse abil.

Punkt 16. Aruandlus

Elluviija esitab RÜ-le ja RA-le aruanded kaks korda aastas (aruandlusperioodide 31. detsembri ja 30. juuni seisuga), edastades need hiljemalt vastavalt 15. jaanuariks ja 15. juuliks. Vahe- ja lõpparuanne esitatakse RÜ-le registri kaudu.

Vahearuanne kajastab ülevaadet aruandlusperioodi tegevustest, teavet väljundnäitajate täitmise kohta ning hinnangut nende sihttasemete saavutamise tõenäosuse kohta aastaks 2029. RÜ-l ja RA-l on õigus vajaduse korral küsida elluviijalt täiendavaid andmeid ja selgitusi tegevuse ning aruandluse kohta. Elluviija esitab pärast ühe aasta möödumist projekti lõpetamisest registri kaudu rakendusüksusele projekti järelaruande, mis sisaldab vähemalt käesoleva käskkirja punktis 4.2 nimetatud tulemusnäitaja „Toetatavates ettevõtetes loodud töökohad“ andmeid.

Punkt 17. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ühendmääruse § 34 lõike 1 punkti 1 alusel juhul, kui kulu ei ole abikõlblik või lihtsustatud kulude kasutamisel ei ole toetuse saamise eeldused täidetud. Finantskorrektsioonide määramisel lähtutakse ühendmääruse § 35 põhimõtetest. Kui rikkumise rahalist mõju ei ole võimalik täpselt hinnata, kohaldatakse rikkumise raskusele vastavaid protsendipõhiseid finantskorrektsiooni määrasid. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt ÜSS2021–2027 §-le 29.

Punkt 18. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub päeval, mil Euroopa Komisjon võtab vastu otsuse, millega kiidetakse heaks Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ viies muudatus. Jõustumise sidumine rakenduskava viienda muudatuse kinnitamisega on vajalik, kuna käskkirjaga toetatavad tegevused on osa rakenduskava muudatusest ning neid saab rakendada pärast muudatuse kinnitamist nii Vabariigi Valitsuse kui ka Euroopa Komisjoni poolt.

Toetatavate tegevuste kulud on abikõlblikud alates 19. detsembrist 2025. a. Varasem abikõlblikkuse alguskuupäev tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõikest 7, mille kohaselt on rakenduskava muutmise tulemusel rahastamiskõlblikuks muutuvad kulud rahastamiskõlblikud alates kuupäevast, mil vastav rakenduskava muutmise taotlus esitati Euroopa Komisjonile. Kaitsevaldkonna tegevused esitati Euroopa Komisjonile neljanda rakenduskava muutmise taotlusega 19. detsembril 2025. a, mistõttu on nimetatud tegevustega seotud kulud abikõlblikud alates sellest kuupäevast.

4. Käskkirja eelnõu koostamine

Käskkirja eelnõu esitati koostamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse andmiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele.